

תכנית להתמודדות עם משבר הקורונה – שותפות ישראלית מחודשת

פרופ' חגי לוין, פרופ' נדב דוידוביץ, פרופ' יונתן הלוי,
פרופ' איתן פרידמן, ד"ר רעיה ליבוביץ

13 אוקטובר 2020

מטרת התכנית

ניהול משבר הקורונה תוך יצירת שגרת חיים חדשה בנוכחות הנגיף, וזאת מתוך תפיסה רחבה של בריאות ורווחה. שגרה זו נועדה למזער את התחלואה והתמותה מהנגיף כמו גם ממחלות אחרות, במקביל לשמירה על רווחה נפשית, חברתית וכלכלית, ותוך התייחסות לצרכיהם של מגוון האוכלוסיות בישראל.

הנחת היסוד

- בחינה כוללנית של ההתמודדות הישראלית עם משבר הקורונה מלמדת שסגר כלל-ארצי ומגבלות רחבות גורמות לנזק שעולה על התועלת.
- **לפיכך יש ליישם תכנית התמודדות חלופית באופן מיידי.**
- מאידך, השקעה במערכת הבריאות, במערכת הרווחה ובמערכת החינוך יעילות לשימור שגרת חיים ובריאות כוללת, הן בטווח הקצר והן בטווח הארוך.

עקרונות התכנית

1. חיזוק מערכת הבריאות על כל מרכיביה, וכן חיזוק מערכות הרווחה והחינוך.
2. ראייה רוחבית וארוכת-טווח הלוקחת בחשבון את בריאות הציבור במובנה הרחב.
3. עקביות בהנחיות על סמך הגיון מדעי/אפידמיולוגי.
4. התמקדות בהגנה על אוכלוסיות בסיכון - קשישים וחולים במחלות כרוניות - תוך גיבוש תכנית ברורה עבור אוכלוסייה זאת בהיבטים הבאים: שגרת היום, מעגלי תמיכה, רווחה ובילוי, ותמיכה ממוקדת של הרפואה הקהילתית .
5. עידוד פעילויות בסיכון נמוך והימנעות מפעילויות בסיכון גבוה.
6. שותפות עם הציבור והקהילות המקומיות באמצעות הרשויות המקומיות.
7. הוגנות, שוויוניות ושקיפות.

תפיסת העולם

**'אחריות מתוך הבנה ושותפות',
זהירות במקום פחד'**

אסטרטגיה – 'עשרת הדברות לאחריות וזהירות'

1. הגנה קפדנית על אוכלוסיות בסיכון – קשישים וחולים במחלות כרוניות - תוך שמירת האוטונומיה שלהם ותוך מתן מענה לצרכי השגרה והפנאי שלהם. זאת יבוצע באמצעות מיגון אנשי צוות ובני משפחה, ריחוק פיזי מירבי, הקפדה על עטיית מסיכות (לרבות במרחב הביתי בהיעדר אפשרות לריחוק), ביצוע בדיקות סקר תכופות בקרב עובדים במוסדות סיעודיים, ועוד, אך מבלי לסגור את הקשישים בביתם ומבלי למנוע ביקורי משפחה.
2. הקפדה על מרחק של 2 מטר בין אנשים, נקיטת זהירות בכל פעילות בין אנשים, תוך העדפה לפעילויות מרחוק או באוויר הפתוח.
3. הקפדה על מסיכות בכל מפגש בין אנשים.

אסטרטגיה – 'עשרת הדברות לאחריות וזהירות' - המשך

4. "מרגיש חולה? הישאר בבית. אם יש ספק-אין ספק" - קרי, בידוד עצמי מידי בכל הופעה של תסמיני חולי (ללא תלות ועוד בטרם ביצוע בדיקת קורונה).
5. הקפדה על הגבלות בהתקהלויות בחלל סגור, ובפרט אלו הכוללות פעילות בסיכון גבוה: שירה, צעקה, אכילה, תוך העמדת חלופות להתקהלויות אלו באויר הפתוח.
6. עידוד פעילות בסיכון נמוך באויר הפתוח, כגון טיול בטבע או השתתפות בפעילויות ספורט.
7. במערכת חינוך יש לייצר הבחנה על פי גיל התלמידים והסיכון שלהם להידבק ולהדביק, וכן לבדל על סמך תחלואה יישובית: באיזורים עם תחלואה קלה - יש לייצר מתווה לימודים ישים ובדרגת סיכון נמוכה (דוגמת לימוד במשמרות, לימוד בקבוצות קטנות בחללים גדולים, למידה 'היברידית' המשלבת למידה פרונטלית ומקוונת, ועוד). באיזורים עם תחלואה גבוהה או לאחר התפרצות משמעותית במסגרת החינוכית (אך לא לאחר הדבקות בודדות) - יש לקיים לימודים מקוונים 'עד יעבור זעם'.

אסטרטגיה – 'עשרת הדברות לאחריות וזהירות' - המשך

8. תיושם תכנית מיידית לחיזוק מערכת הבריאות – האשפוזית, הקהילתית ובריאות הציבור - בטווח הקצר והארוך באמצעות הזרמת תקציבים, תשתיות וכוח-אדם. ותחזקנה מערכות הרווחה והתמיכה החברתית על כל שלוחותיהן (דוגמת עמותות חברתיות).
9. יבוצע ניתוח אפידמיולוגי יעיל של אירועים בהם חלה הדבקה של 5 אנשים ויותר בבת אחת ('התפרצות'), תוך מתן דגש למהירות על חשבון רגישות מירבית באיתור מגעים בודדים. מכל אירוע יופקו לקחים להתערבות אשר יימסרו לציבור באמצעים של הסברה ולא הפחדה.
10. העברת סמכויות ואחריות לרשויות המקומיות, תוך חיזוקן ושילובן עם מערכות הסיוע ברמה הארצית. צעדי ההתערבות והסיוע יותאמו למאפייני האוכלוסיה והתחלואה בכל איזור.

יישום התכנית בטווח המיידי

- פתיחת מערכת החינוך בגני הילדים, ובתוך זמן קצר חידוש הלימודים בכיתות א-ד'.
- פתיחת עסקים קטנים תוך התאמותיהם לכללי התו הסגול.
- הסרה של כל מגבלות התנועה, קרי – ביטול איסור הריחוק מהבית ופתיחה מלאה של התנועה בכבישים ובדרכים.
- התרה ועידוד יציאה לטבע.
- התרת ספורט, חוגים באוויר הפתוח ושחייה תוך שמירת ריחוק חברתי.
- אפשרות 'טייק אווי' ממסעדות.

תכנית ההמשך – 'חיים לצד הקורונה' בחודשים הקרובים

תוך זמן קצר, תגובש תכנית מפורטת לשגרת "חיים לצד הקורונה" לטווח ארוך שיעקריה:

- תעדוף החזרת הילדים בכל הגילאים לבתי הספר, ופתיחת מירב העסקים בארץ.
- הטלת מספר מצומצם ככל האפשר של מגבלות, שתוטלנה רק על פעילויות המהוות סיכון ברור ומוכח להתפרצויות. מגבלות אלו תוסברנה לאוכלוסיה באופן תדיר ובגובה העיניים, בכל השפות המדוברות במדינה, ותיאכפנה בקפדנות.
- במקביל – תימשך ההנחייה לאוכלוסיות בסיכון ולקרובי המשפחה להקפיד על הגנה אישית.

תכנית ההמשך – 'חיים לצד הקורונה' בחודשים הקרובים

- מימוש תכנית ההמשך לא יתבסס על קריטריון שרירותי של מספר מאומתים יומי, התלוי ממילא במספר הבדיקות, ולא יתבסס על ספים מספריים קשיחים לצורך התקדמות משלב לשלב. המימוש יתבסס על שקלול רחב של צרכי הקיום, הרווחה ובריאות הציבור.
- איזורי תחלואה גבוהה (בחתך של שכונות) יוגדרו ככאלו בהם יש מעל 10% חיוביים מבין הנבדקים בשל תסמינים קליניים. באיזורים אלו תוטלנה הגבלות ממוקדות נוספות, בשיתוף ובהובלת הרשות המקומית, תוך מתן פיצוי כלכלי הולם לנפגעים. יובהר מלכתחילה כי מגבלות אלו תהיינה זמניות, וכי לאחריהן יהיה שוב 'אופק' של שגרה מחודשת.

תודה רבה